

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL VYRIAUSYBĖS 2003 M. SAUSIO 29 D. NUTARIMO NR. 133 PAKEITIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą (Vyriausybės kanclerio 2019 m. birželio 13 d. rezoliucija Nr. S-2084), teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 29 d. nutarimo Nr. 133 „Dėl Gyventojų ne individualios veiklos turto įsigijimo kainos nustatymo tam tikrais atvejais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – papildyti Gyventojų ne individualios veiklos turto įsigijimo kainos nustatymo tam tikrais atvejais taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 133 „Dėl Gyventojų ne individualios veiklos turto įsigijimo kainos nustatymo tam tikrais atvejais taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), atvejais, kai pagal pasirinkimo sandorius iš darbdavio ar su juo susijusio asmens neatlygintinai ar už lengvatinę kainą įsigijama akcijų ir kai gyventojų ne individualios veiklos turtas įgyjamas pagal išlaikymo iki gyvos galvos (rentos) sutartį (toliau – rentos sutartis), bei atlikti kitus redakcinius Taisyklių pakeitimus.

Nuo 2020 m. vasario 1 d. pagal 2019 m. liepos 11 d. priimtą Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymą neapmokestinamosioms pajamoms priskiriama darbuotojo pagal pasirinkimo sandorius iš darbdavio ar su juo susijusio asmens gauta nauda, gavus akcijų neatlygintinai ar už lengvatinę kainą, jeigu akcijų įsigijama ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo. Šiuo įstatymu nustatytu nauju reguliavimu buvo siekiama, kad pagal pasirinkimo sandorius gautos akcijos jų gavimo momentu būtų neapmokestinamos kaip su darbo santykiais susijusios pajamos, tačiau, darbuotojui pardavus šias akcijas, gyventojų pajamų mokestis pagal šiuo metu galiojančią apmokestinimo tvarką turėtų būti sumokamas nuo turto vertės padidėjimo pajamų, t. y. apmokestinimo momentas būtų atidėtas iki akcijų pardavimo. Nutarimo projekte, siekiant teisinio aiškumo, siūloma aiškiai nustatyti tokių akcijų įsigijimo kainos nustatymo tvarką, t. y. nustatyti, kad neatlygintinai gautų akcijų įsigijimo kaina būtų lygi 0 eurų, o akcijų, gautų lengvatine kaina, įsigijimo kaina būtų lygi gyventojų už akcijas sumokėtai sumai. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad pasirinkimo sandorio realizavimo metu gauta nauda (akcijų rinkos

vertė) būtų neapmokestinama, o gyventojų pajamų mokestis būtų sumokamas akcijas parduodant ar kitaip perleidžiant nuosavybėn (apmokestinamos turto vertės padidėjimo pajamos).

Taip pat Nutarimo projekte, įgyvendinant Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje Vyriausybei suteiktus įgaliojimus, siūloma nustatyti pagal rentos sutartį įgyto turto įsigijimo kainos nustatymo tvarką. Pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnio nuostatas tokio turto įsigijimo kaina pripažįstamos rentos mokėtojo faktiškai patirtos rentos gavėjo išlaikymo išlaidos, pagrįstos teisinę galią turinčiais dokumentais. Pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos informaciją praktikoje gyventojai susiduria su sunkumais, įvertindami ir pagrįsdami rentos gavėjo išlaikymo išlaidas, nes kasdienių išlaidų pagrindimo dokumentai paprastai nesaugomi, taip pat sudėtinga apskaičiuoti rentos gavėjui tenkančią išlaidų dalį, o rentos gavėjo priežiūros paslaugų įvertinimas pinigine išraiška teisės aktuose apskritai nenumatytas, t. y. toks turto įsigijimo kainos skaičiavimas praktikoje yra sunkiai pritaikomas ir kelia daug klausimų, nes rentos sutartis, skirtingai nei dovanojimo ar paveldėjimo sutartis, neretai pareikalauja didelių rentos mokėtojo laiko sąnaudų ir pastangų, kurios nėra įvertinamos.

Pažymėtina, kad paveldėto ir dovanoto turto įsigijimo kainos nustatymas jau yra reglamentuotas Taisyklėse. Kartu pažymėtina, kad vaikų, įvairių, tėvų, įtėvių, sutuoktinių, brolių, seserų, senelių bei vaikų išlaikymo paveldimam ar dovanojimo būdu įgytam turtui Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme ir Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatyme yra nustatytos lengvatos, t. y. tokiais būdais įgytas turtas jo gavimo momentu nėra apmokestinamas, o turto perleidimo nuosavybėn atvejais pajamų mokestis apskaičiuojamas ir sumokamas nuo turto vertės padidėjimo, susidariusio laikotarpiu nuo įsigijimo iki perleidimo nuosavybėn dienos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Nutarimo projekte siūloma pagal rentos sutartį įgytą turtą įvertinti nustatant, kad tais atvejais, kai pagal rentos sutartį turtas įgyjamas iš sutuoktinių, vaikų (įvairių), tėvų (įtėvių), brolių, seserų, vaikų išlaikymo ir senelių, tokio turto įsigijimo kaina būtų įvertinama kaip tikroji rinkos kaina, buvusi turto perdavimo rentos mokėtojui dieną. Kitais atvejais, kai pagal rentos sutartį turtas įgyjamas iš kitų gyventojų, turto įsigijimo kaina būtų įvertinama pagal faktiškai patirtas rentos gavėjo išlaikymo išlaidas, kurias rentos mokėtojas galėtų pagrįsti teisinę galią turinčiais dokumentais. Kai patirtų rentos gavėjo išlaikymo išlaidų negalima pagrįsti minėtais dokumentais, turto įsigijimo kainą siūloma įvertinti pagal numanomas rentos gavėjui išlaikyti patirtas išlaidas – dauginant išlaikymo laikotarpio mėnesių skaičių iš tais mėnesiais galiojusios minimaliosios mėnesinės algos dydžio. Toks turto įsigijimo kainos vertės skaičiavimo būdas pasirinktas atsižvelgus į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.461 straipsnio 2 punkto nuostatą, kad, nustatant išlaikymo iki gyvos galvos viso išlaikymo vertę, vieno mėnesio trukmės išlaikymo vertė negali būti mažesnė už vieną minimaliąją mėnesinę algą. Kartu siūloma, kad rentos mokėtojas turėtų teisę pasirinkti laikotarpį, už kurį turto įsigijimo kaina būtų skaičiuojama pagal faktines išlaidas, o už kurį – pagal numanomas išlaikymo išlaidas.

Taip pat siūloma pakeisti Taisyklių punktus, kuriuose nurodomi negaliojantys teisės aktai (Taisyklių 11 punktas, kuris neaktualus dėl nuo 2004 m. sausio 1 d. negaliojančio Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų brangiam turtui įsigyti arba

kitų įsigytų bei perleidžiamų lėšų deklaravimo“), ir atliekami kiti redakcinio pobūdžio pakeitimai.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu.

Nutarimo projektas neprieštaruja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Nutarimo projektui įgyvendinti nereikės priimti naujų teisės aktų ar keisti galiojančių teisės aktų, papildomų lėšų taip pat nereikės.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje.

Nutarimo projektas teiktas išvadoms gauti Teisingumo ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. Iš esmės į gautas pastabas atsižvelgta.

Įvertinę Teisingumo ministerijos pastabą dėl Nutarimo projekto 2.2 papunkčio nuostatos, galimai turinčios atgalinio galiojimo požymių, norėtume pažymėti, kad nuo 2020 m. vasario 1 d. įsigaliojusi gyventojų pajamų mokesčio lengvata taikoma akcijų gavimo momentui, t. y. pagal pasirinkimo sandorius iš darbdavio ar su juo susijusio asmens nauda, gauta įsigijus akcijų neatlygintinai ar už lengvatinę kainą, jeigu akcijos įsigijamos ne anksčiau kaip po 3 metų nuo teisės į pasirinkimo sandorį suteikimo, yra neapmokestinama gyventojų pajamų mokesčiu. Turto įsigijimo kainos nustatymas tampa aktualus tik pardavus akcijas, apskaičiuojant turto vertės padidėjimo pajamas. Pažymėtina, kad Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnio pakeitimo įstatyme nustatyta, kad jo nuostatos taikomos pajamoms pagal pasirinkimo sandorius, kurie sudaryti nuo 2020 m. vasario 1 d., kas savo esme reiškia, kad Taisyklių pakeitimas bus aktualus pasirinkimo sandoriams, kurie bus realizuoti po 2023 m. vasario 1 d. Taip pat, įvertinę Teisingumo ministerijos pastabą dėl Taisyklių 6 punkto, pažymime, kad pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnio nuostatas turto įsigijimo kaina turėtų būti grindžiama patirtomis išlaidomis (apskaičiuotomis vienu ar kitu būdu), o rentos sutartyje nustatyta viso išlaikymo vertė neatspindi patirtų išlaidų.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (vedėjas Evaldas Putrimas, tel. 219 4476) vyriausioji specialistė Rasa Totoraitė, tel. 239 0069.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 3 lapai.

Finansų ministras

Vilius Šapoka